

KELEIVIS

THE TRAVELER LITHUANIAN WEEKLY

NO. 29 "Keleivis" Telefonas AN 8-3071

SOUTH BOSTON, MASS., LIEPOS (JULY) 16, 1958
Entered as Second Class Matter February 22, 1946, at the Post Office at Boston, Mass., under the Act of March 3, 1879

Atkūto Numeris
Kaina 10 Centų

53-TIEJI METAI

Amerika Rengiasi Nutraukti Atominių Ginklų Bandymus

Dabar Vykdomi Atominių Ginklų Bandymai Pacifiko Salose Gal Bus Paskutiniai; Išbandyti Įvairiausi Ginklai; Kai Kurie Bandymai Nepasisekė; Bandymų Nutraukimas Pareis Nuo Vėlesnių Derybų Su Sovietų Rusija.

Ženevoje Rytų ir Vakarų valstybių mokslininkai aiškina, kaip geriausiai būtų sekti atominius sprogdinimus, bet nei Amerika, nei Anglija dar nėra pasisakiusios, ar jos sutiks atsisakyti nuo tų ginklų bandymų. Tą klausimą spres vėlesnės derybos su rusais.

Bet neoficialiai Amerika jau yra pasiruošusi atsisakyti nuo atominių ginklų bandymų. Dabar vykdomi įvairių ginklų bandymai Pacifiko salose gali būti paskutiniai. Kaip rusai, baigę įvairius bandymus, neseniai paskelbė, kad jie atsisako nuo tolimesnių atominių ginklų bandymų, taip gali padaryti ir Amerika, nors bus dedamos pastangos susitarti su rusais, kad atsisakymas nuo atominių bandymų būtų sutartas ir paskui kontroliuojamas.

Pacifike bandomi įvairūs naujausi ginklai. Amerika deda pastangas išbulinti gynybos ginklus, nedideles atomines bombas, kuriomis galima būtų gintis nuo priešų lėktuvų ir raketų. Kadangi bombos sprogtų mūsų krašte, tai svarbu, kad jos būtų "švarios" ir nekenksmingos civiliams žmonėms. Šių metų bandymai parodė, kad tokie atominiai gynybos ginklai yra visi praktiški.

Vengrų Komunistai Naikina Priešus

Iš Vengrijos praneša, kad ten kas savaitę teisiama po 100 ir daugiau "kontrevoliucionierių", kurie 1956 metais dalyvavo tautos sukilime prieš rusų okupaciją. Jungtinių Tautų komisija, kuri aiškino Vengrijos sukilimą, sako, kad ji gauna žinių apie vis naujus ir naujus nuteisimus. Kai kurie nuteisti žmonės teisiama iš naujo ir valdžia reikalauja mirties bausmės žmonėms, kurie seniau buvo nuteisti ilgiems metams kalėti. Pagal J.T. komisijos pranešimą dabartiniu laiku Vengrijos komunistų "aukščiausioje teisme" yra iškelta 105 bylos už dalyvavimą 1956 metų rudens sukilime.

Atlyginimas Už Sueco Kanalo Sutarties

Egiptas ir Sueco Kanalo bendrovė galutinai susitarė, kad už nusavintą Sueco kanalą jo buvę savininkai gaus \$64,800,000 atlyginimo. Pinigai bus sumokėti iki 1964 m.

Kongresas Svarsto Pasų Įstatymą

Vyriausybė prašo kongresą skubiai išleisti įstatymą apie pasų kelionei į užsienius išdavimą. Aukščiausias teismas nusprendė, kad valstybės departamentas negali atsakyti piliečiams pasų, jei jie nori vykti į užsienį, o vyriausybė mano, kad jai turėtų būti duodama teisė kai kuriems asmenims pasų neduoti. Jei kongresas išleis naują įstatymą, tai aukščiausio teismo sprendimas nebūtų reikšmės, nes teismas nusprendė, kad valstybės departamentas negali pasų davimą ar nedavimą tvarkyti savo nuožiūra ir taisyklėmis, bet tam reikalingas kongreso išleistas įstatymas.

Darbo Įstatymas Napatinka Bosams

Amerikos pramonininkų sąjunga ir viso krašto prekybos rūmai pasisakė prieš senato priimtą darbo įstatymą, kuris siekia užtikrinti daugiau demokratijos unijų nariams ir pašalinti unijinių bosų neribotą šeimininkavimą unijose. Darbdavių organizacijos sako, kad įstatymas yra per daug švelnus ir turėtų būti daug griežčiau surašytas.

Atstovų rūmai to įstatymo dar nepradėjo svarstyti. Darbdaviai siūlo įstatymo svarstymą atidėti sekančiam kongresui ir tikisi, kad naujas kongresas priims griežtesnį įstatymą. Senatas įstatymą priėmė 88 balsais prieš 1.

HERBERT C. HOOVER

Prezidentas D. D. Eisenhower savo atstovų į tarptautinės parodos Briuselyje surengtas "Amerikos diena" iškilmės paprašė naudoti buvusį prezidentą Hooverį, kuriam belgų vyriausybė liepos 5 d. surengė didesnes iškilmes.

SUGRĮZO IS KUBOS SUKILELIŲ NELAISVĖS

Admirolas R. B. Ellis (dešinė) sveikina pirmuosius 3 vyrus, kuriuos paleido Kubos sukilėliai. Iš kairės į dešinę: William H. Koster (Akron, Ohio), Edward Canon (Kanada) ir Henry Salmonson (Portland, Ore.). Sukilėliai buvo pagavę 47 amerikiečių ir kelis kanadiečius. Amerikiečių tarpe yra kelios dešimtys jūrininkų. Apie dešimtį žmonių Kubos maištininkai jau paleido, o kitus žada greit paleisti. Kodėl jie grobstė amerikiečius, sukilėliai patys nesiskaidino, bet spėjama, kad jie norėjo pademonstruoti savo įtaką Kuboje ir protestuoti prieš Amerikos tariamai duodamą pagalbą Kubos diktatoriui Batistai.

Goldfine Liudijimas Darosi Audringas

Bostono milijonierius Bernard Goldfine liudijimą atstovų rūmų komisijai visą savaitę ir dar turės liudyti šią savaitę. Apklausi nėjimas parodė, kad Goldfine ne tik apmokejo viešbučio išlaidas S. Adams apie 3,000 dolerių, bet "užfundijo" viešbutį trims N. Anglijos senatoriams republikonams — Styles Bridges ir Cotton iš N. Hampshire ir sen. Payne iš Maine. Už senatorių viešbučius Goldfine sumokėjo \$1,196 ir juos nurašė, kaip biznio išlaidas.

Daugiausiai nesusipratimų Goldfine liudijime kėlė klausimas, kodėl Goldfine firmos laikė pas save \$776,000 "certifikuotų čekių" ir jų neikasavo. Goldfine sakė, kad tas klausimas nepateina kongreso tyrinėtojų ir neturi nieko bendra su tyrinėjimų reikalu, bet komisijos nariai mano kitaip ir įsakė Goldfine'ui pristatyti savo kompanijų knygas, kuriose tyrinėtojai ieškos atsakymo į "certifikuotų čekių" mįslę.

Goldfine apie kongreso tyrinėtojus sakė, kad jie nori kišti savo nosį ir šnipinėti, kas jiems nepridera daryti, o tyrinėtojai mano, reikalą perduoti justicijos departamentui, kad jam iškeltų bylą už kongreso paniekinimą.

ALZYRAS FEDERALINĖJ PRANCŪZIJOS RĖDOJ

Prancūzijos ministerių pirmininkas gen. de Gaulle prieš liepos 14 d. pasakytą kalbą iškėlė mintį, kad Alžyrui teks rinktinė vieta naujoje, dabar ruošiamoje federalinėj Prancūzijos santvarkoje.

Vengrai Piketuoją Sovietų Ambasadoj

Vengrų pabėgėliai New York'e sekmadienį liepos 13 d. pradėjo piketuoti Sovietų Rusijos ambasadoje prie Jungtinių Tautų ir tęs piketavimą visą savaitę. Maskva neseniai "grasino", kad jeigu New York'o policija neišvaikys piketų, tai Sovietų Rusija gal trauksis net iš Jungtinių Tautų organizacijos. Vengrai pabėgėliai mano, kad Jungtinių Tautų organizacijai būtų tik sveika, jei Sovietų Rusija iš jos pasitrauktų ir todėl tęs piketus ilgesnį laiką, kad Maskva turėtų "progos" iš J.T. trauktis. Bet ar rusai trauksis?

Vengrų pabėgėliai piketuoją Sovietų ambasadoj dėl atsinaujinusio teroro Vengrijoje, už kurį politiniai pabėgėliai kaltina Maskvą.

Piketus policija griežtai prižiūri, bet jų nedraudžia.

PIRMĄ KARTĄ

Jungtinių Amerikos Valstybių ambasadorius Llewellyn Thompson Maskvoje neseniai gavo leidimą pirmą kartą kalbėti Maskvos televizijos programoj.

Prezidentas Lankėsi Ir Tarėsi Kanadoj

Prezidentas D. D. Eisenhower perėitą savaitę tris dienas lankėsi Kanados sostinėj Ottawoj ir ten tarėsi su Kanados vadais dėl įvairių klausimų. Su prezidentu buvo ir valstybės sekretorius John Foster Dulles.

Prezidentas lankėsi kaimyninėj Kanadoj, kad išaiškintų kai kuriuos nesupratimus. Kanada skundžiasi, kad Amerika "gadina rinką". Kanados kviečiamas parduodama kviečius žemės ūkio kainomis, negu juos galima pagaminti. Be to, Kanada yra nepatenkinta, kad Amerika suvaržė kai kurių prekių ir žaliavų įgabenimą į Ameriką. Amerika yra įdėjusi daug bilionų dolerių ir įvairias Kanados bendroves ir Kanada norėtų, kad tų bendrovių ūkio politika priklausytų tikrai nuo Kanados, o ne nuo Amerikos bendrosios politikos kompanijų, kurios duoda pinigų savo skyriams Kanadoje.

Visais klausimais išsiaiškinimas buvo atviras, bet kiek nesupratimai pašalinėti, dar per anksti spėti. Nutarta visus nesupratimus, kaip ir bendrojo gynybo klausimus, spręsti bendrojo aukšto pareigūnų sudaryto komisijoj.

Praeitą savaitę Floridos bandomame lauke išauta viena raketa nulėkė 6,000 mylių. Raketos "nosyje" buvo pelė, bet raketa nukrito į jūrą ir nepavyko jos "nosies" išgelbėti, todėl nežinoma, ar pelė atliko tą kelionę gyva, ar gal žuvo.

Raketa iškilo į aukštį 600 mylių ir sakoma, kad tai yra geriausiai pasisekęs bandymas numesti raketą virš 5,000 mylių.

Irake Generolai Nuvertė Karaliaus Feisalo Valdžią

Dar Vienas Diktatoriaus Nasserio Laimėjimas; Jordanijos Karalius Dieną Prieš Tai Gyrėsi Susekės Šėmoksą Jį Nuversti; Irakas, Stipriausioji Arabų Valstybė Po Egipto, Nusigriebia Nuo Vakarų; Lebanono Likimas Svarstyklėse.

Šį pirmadienį kariškių sąmokslas Irake nuvertė karaliaus Feisalo valdžią. Valdžia pasigrobė sąmokslininkai karininkai priešakyje su generolu Abdel Kerim El Kassem. Karalius pašalintas nuo sosto ir Irakas paskelbtas respublika. Pirmasis naujosios valdžios žygis buvo pripažinimas Jungtinių Arabų Respublikos (Egipto ir Sirijos).

Irako perversmas neabejojamai yra diktatoriaus Nasserio propagandos ir kurstymo rezultatas. Dieną prieš tai karininkų dalis bandė nuversti ir Jordanijos karalių, bet ten perversmas nepasisekė ir apie 60 karininkų buvo suimti ir vyriausybei versti. Lebanon padėta į kalėjimą. Bet perversmas Irake pasisekė ir niai parėmė ir Jungtinių dar neišku tebėra, kas atsitiks Jordanijoj, kuri buvo susijungusi su Iraku į vieną "arabų uniiją".

Iš Irako daugiau žinių nėra, nes perversmininkai įvedė griežtą cenzūrą ir praleidžia tik sau patinkamas žinias. Žinios apie įvykius Irake ateina iš Damasko (Sirijos), Kairo (Egipto) ir Bagdado (Irako) radijo stotijų.

Jei perversmininkai Irake įsistiprins ir susijungs su Egiptu ir Sirija, Nasserius bus padaręs dar vieną didelį žingsnį į visų arabų suvienijimą po savo vadovybę. Irakas yra turtinga aliejaus šalis. Ji kasmet iš aliejaus šaltinių gauna pajamų apie 300 milijonų dolerių. Irakas turi modernią armiją ir po Egipto yra stipriausioji arabų valstybė.

Irakas buvo vienintelė arabų valstybė, kuri buvo prisidėjusi prie taip vadina-

mos "Bagdado sutarties", kuri jungė Iraną, Iraką, Angliją, Turkiją ir Pakistaną. Liepos 14-tą d. Istambule, Turkijoje turėjo posėdžiauti Bagdado sutarties magometoniškų kraštų vyriausybės (Turkija, Iranas, Irakas ir Pakistanas). Jos turėjo aptarti klausimą, kaip padėti Lebanonui gintis nuo Nasserio "sukilėlių". Perversmas Irake visus tuos planus paverčia niekais. Lebanono padėtis dabar pasidarė dar sunkesnė, nes "sukilėliai" tame krašte gaus ne tik naujo įkvėpimo iš Irako įvykių, bet neabejojamai gaus papildomų ginklų ir "sukilėlių" teisėtai šalies karininkų buvo suimti ir vyriausybei versti. Lebanon padėta į kalėjimą. Bet perversmas Irake pasisekė ir niai parėmė ir Jungtinių Tautų generalinis sekretorius Hammarskjöld, kurio paskirti "stebėtojai" Lebanone nematė ir nenorėjo matyti iš svetur atvykusių ir iš svetur apginkluotų "sukilėlių" Lebanono teritorijoje.

Vėliausiomis žiniomis perversmininkai Irake nušovė ministerių pirmininką Nuri Said, o karaliaus dėdę princą Ad Abdul Ilah "įnirusi minia sudraskė į gabalus ir tuos gabalus sudegino". Kas atsitiko su karaliu Feisalu, dar žinių nėra, ir Turkiją jis neatvyko, kaip buvo žadėjęs. Taip pat ir iš Jordanijos dar nėra daugiau žinių, ar ten Vakarams prielankus režimas išsilaikė ar ne.

Lebanone Irako perversmas sukėlė didžiausią džiaugsmą "sukilėlių" eilėse, kurie jaučiasi tikri laimėti.

Šiaurinė Koreja Stato Ultimatumą

Šiaurinės Korejos atstovai "paliaubų komisijoje" liepos 14 d. iškėlė reikalavimą, kad Amerika tuoj pat ištrauktų visą savo kariuomenę iš pietinės Korejos ir taip pat ištrauktų iš ten visus atominius ginklus. Jei tas reikalavimas nebus patenkintas, tai šiaurinės Korejos lėles grasino suversti ant Jungtinių Tautų organizacijos visą atsakomybę už įvykius, kurie seks.

Tokį ultimatumą patiekė generolas Kang Sang, o Amerikos generolas A. T. Wilson tą ultimatumą ir kitus š. Karejos atstovo priekaištus vietoje atmetė.

Paliaubų komisijos pasiūlymai Korejoje daromi karts nuo karto ir komunistai vis kuo nors skundžiasi.

DOSNUS MILIONIERIUS

Taip atrodo "dosnus" Bostono milijonierius Bernard Goldfine, apie kurį dabar kalba visa Amerika. Jis rodo Sherman Adams jam dovanotą laikrodį.

